ЧĂВАШ ЕН ÇĔНĔ ĔМĔРЕ ĔНĔ КОНСТИТУЦИПЕ КĔРЕТ

й МИХАЙЛОВ
«Хыпар»

ЁН 30-мĕшĕнче, кăн-
ат хыççăн, ЧР Патша-
шĕн черетсĕр 23-мĕш
алалла ĕçлерĕ. Чăваш
ин «Чăваш Республи-
цина страхованийĕн
фончĕн 2001 çулхи
«ҫинчен» саккунне йы-
кăн хыççăнах депутат-
резиденчĕ Н.В.Федо-
Республикин Патша-
ĕн депутачĕсене Чĕнсе
атне таврăнчĕç. Ăна
» чӳк уйăхĕн 24-
номерĕнче пичетленĕ,
т депутатсене Чĕнсе
ӳкĕн 21-мĕшĕнче, 23-
ин пĕрремĕш пайĕнче
нă.
сем хатĕрлес енĕпе
омитет апат хыççăнхи
са хăйĕн уçă ларăвне
Унта ытти комитетсен-
атсем те хутшăнчĕç.
редседателĕ В.В.Анд-
атсене сесси хăйĕн
алла тăснă май лару
пе паллаштарчĕ: асăн-
тра тăракансем Чĕнсе

каланине малалла сӳтсе явма тата Чăваш Республикин Конституцийĕн проектне кĕртме сĕнекен тӳрлетӳсен таблицине /ăна депутатсене валеçсе пачĕç/ тишкерме ыйтаççĕ.

В.М.Андреев депутат ЧР Президенчĕн «Чăваш Республикин Конституцийĕн проекчĕ пирки Чăваш Республикин пĕтĕм халăхĕн сасăлавне /референдумне/ ирттересси çинчен» Указне пăрахăçламасан Патшалăх Канашĕн сессийĕнче Конституци йышăнма пултараймастпăр терĕ. Ларăва хутшăннă Н.В.Федоров сăмах илсе хăйĕн асăннă указне пăрахăçласси çинчен пĕлтерчĕ /вăл «Хыпарăн» 217-мĕш номерĕнче пичетленнĕ/. Çапла вара ЧР Конституцине чӳк уйăхĕн 30-мĕшĕнче йышăнма меллĕ тепĕр май пулса тухрĕ. Президент хăйĕн Указне пăрахăçласси çинчен пĕлтернĕ самантра депутатсен 2/3 пайĕ Конституци йышăнассишĕн сасăласси паллă марччĕ.

Депутатсен пĕр пайĕ ăна йышăнассине мĕншĕн хирĕç пулнăха? Чăнах та, депутатсене пурне те Конституци проекчĕн 99 проценчĕ çырлахтарнă. Пĕр сăмах тупайманни, килĕштерменни – проектăн 69-мĕш статйин 3-мĕш пайĕ: «Пĕр çынах Чăваш Республикин Президенчĕн должноçне умлă-хыçлă икĕ срокран ытла йышăнма пултараймасть». Парламентăн коммунистсен фракцийĕ тата хăш-пĕр депутат мĕн юлашкичченех çав йĕркесене Конституцие кĕртсе йышăнтарасшăн пулчĕç. Çавна май вĕсем вăл йĕркесене Конституци проектĕнчен кăларассине хирĕç сасăланă. ЧР Президенчĕ çав йĕркесем – 69-мĕш статьян 3-мĕш пайĕ – Раççей Федерацийĕн Конституцийĕн 55-мĕш статйин 3-мĕш пайĕпе килĕшсе тăмаççĕ тесе шутлать, çав сăлтава пула вăл вĕсене проектран кăларма сĕннĕ. Анчах Н.В.Федоров кăнтăрлахи апат хыççăнхи ларура кун пирки шухăшне улăштарни, хăйĕн сĕнĕвне каялла илни, çакăнпа пĕрлех федерацин Атăлçи округĕн тата ЧР Прокуратурин сĕнĕвĕпе хăй килĕшни тата ăна Конституцие кĕртме сĕнни çинчен пĕлтерчĕ. Ак çакнашкал йĕркесемшĕн вăл: «Чăваш Республикин Президенчĕн должноçне йышăнмалли чараксене Раççей Федерацийĕн Конституцийĕпе тата федераци саккунĕсемпе килĕшӳллĕн кăна çирĕплетеççĕ». Çак шухăш патне Н.В.Федоров федерацин Атăлçи округĕн представителĕпе С.В.Кириенкăпа тата унăн çумĕсемпе тĕл пулса каласнă хыççăн çитсе тухнине пытармарĕ.

ЧР Патшалăх Канашĕн Председателĕ Н.И.Иванов Конституцие Патшалăх Канашĕн сессийĕнче йышăнас текен депутатсене сасăлама ыйтрĕ. Çакнашкал шухăшлисем 63-ĕн пулчĕç, хирĕççисем – 5-ĕн, 7-шĕ темшĕн сасăламан.

Çакăн хыççăн чӳкĕн 30-мĕшĕнче Конституци йышăнма май пурри пуриншĕн те паллăччĕ.

Президент срокĕ пирки каланă статьяпа татăлмалла та – 5 çул тăсăлакан ĕçе вĕçне çитертĕмĕр теме пулать. И.И.Бакуновец депутат вăрттăн тата бюллетеньпе сасăлама, Г.П.Авдеева депутат ята кăтартса сасăлама /ку депутат мĕнле сасăлани пуриншĕн те паллă пулнине пĕлтерет/ сĕнчĕç. 54 депутат ята кăтартса сасăлассишĕн сасăларĕ.

Акă Президент срокĕпе çыхăннă статья шăпине татса параççĕ, «Чăваш Республикин Президенчĕн должноçне йышăнмалли чараксене Раççей Федерацийĕн Конституцийĕпе тата федераци саккунĕсемпе килĕшӳллĕн кăна çирĕплетеççĕ» сĕнӳшĕн сасăламалла.

Электронлă шутлав машини çакна кăтартать: асăннă йĕркесене проекта кĕртессишĕн 66 депутат сасăланă. Ку ĕнтĕ тӳрех Чăваш Ен XXI ĕмĕре Конституципе кĕрессе пĕлтерчĕ. Чăнах та, Конституцие пĕтĕмĕшле йышăнассишĕн 74 депутат сасăларĕ, 2-шĕ кăна хирĕç. Çапла вара Патшалăх Канашĕн черетсĕр 23-мĕш сессийĕ Чăваш Республикин çĕнĕ Конституцине йышăнчĕ.

* * *

Конституци йышăнсанах Чăваш Республикин Президенчĕ Н.В.Федоров сăмах каларĕ. Унăн тĕп шухăшĕ çавнашкал.

Президент депутатсем ЧР Конституцийĕ йышăннине пысăка хурса хакларĕ. Депутатсенчен кашниех питĕ пысăк йышăну тунă. Çапла вара икĕ влаç юпписем пĕрле вăй хурса 7 çула тăсăлнă ĕçе пĕтĕмлетнĕ. Депутатсен чӳкĕн 30-мĕшĕнчи сасăлавĕ Президентпа парламент пĕрпĕрне лайăхрах ăнланнине, политика тĕлĕшĕнчен ăслăрах пулнине кăтартса пачĕ. Н.В.Федоров Патшалăх Канашĕн депутачĕсем тата ĕç тăвакан влаç пĕр-пĕрин патне пĕчĕк кăна утăм тунă тесе шутлать, çавна пула пурте выляса илнĕ. Президент пирĕн çивĕч ыйтусене – суйлавçăсен çивĕч ыйтăвĕсене Правительство икĕ хут ытларах вăй хурса татса парасса ĕненсе тăрать. Малашне вĕсем – Президент та, Правительство та – пур енĕпе те пысăк кăтарту тăвасса ĕненсе тăрать, мĕншĕн тесен Конституци йышăнни республика влаçĕн ятсумне республикăра та, ун тулашĕнче те ӳстерет. Федерацин Атăлçи округĕн представителĕ С.В.Кириенко Н.В.Федорова пирĕн Конституцие мĕнлерех йышăнтарассине уçăмлă каланă. Президент шăпах Кремль сĕннĕ пек йышăнтăмăр терĕ. Чăн та, ĕçĕ Кремль мĕн ыйтнинче мар, Чăваш Ен позицийĕ вăйланас çул çинче пулнинче терĕ.

Президент ĕç укçи, ачапăча пособийĕ тĕлĕшпе çулталăка тивĕçлĕн вĕçлессишĕн талăкĕпех ĕçлĕпĕр терĕ. Ĕç тăвакан влаçа Конституци никĕсĕ туса парса депутатсем çак ыйтусене татса пама май турĕç. Унпа усă курса парăмсене парса тататпăрах терĕ Президент.

Юлашкинчен Президент ЧР Патшалăх Канашĕн депутачĕсене çĕнĕ Конституци йышăннăшăн тав турĕ.